

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

John A.M. Jansen & Joop H.J. Schaminée 2009. *Europese Natuur in Nederland. Zee en kust Natura 2000 gebieden.* KNNV Uitgeverij, Zeist. 296 p. Prijs €25.

De KNNV Uitgeverij heeft in 2008-2009 een set van drie indrukwekkende boeken op de markt gebracht waarin alle Natura 2000 gebieden van ons land beschreven worden. Voor deze set moet € 89,90 worden betaald. De boeken zijn niet afzonderlijk te verkrijgen, maar via Stichting Duinbehoud bestond laatst de mogelijkheid om het deel over Zee en kust voor 25 euro aan te schaffen. Op last van de Europese Commissie heeft elke lidstaat natuurgebieden moeten aanwijzen die van Europees belang zijn. Deze gebieden tezamen vormen een groot netwerk, de Europese Ecologische Hoofdstructuur. Voor elk gebied moet een beheerplan komen waarin duidelijk te lezen zal zijn wat de belangrijkste habitattypen zijn en hoe die beschermd moeten worden. Ook worden bij elk gebied ook habitatsoorten genoemd. Het beleid moet zijn gericht op 'de gunstige staat van instandhouding' van deze soorten en habitattypen. Wie denkt dat met het voorgaande in gedachten het hier om een saai en moeilijk leesbaar boek gaat, heeft het mis. De schrijvers, bijgestaan door vele

deskundigen op verschillende vakgebieden, hebben er een bijzonder goed boek van gemaakt dat vlot leest en toch zeer goed de betekenis van de verschillende gebieden beschrijft.

Het boek begint met reservaten die bij velen niet bekend zijn: de Noordzeereservaten. In ons grootste natuurgebied, het Nederlandse deel van het Continentale Plat van de Noordzee, liggen de volgende reservaten: Doggersbank, Klaverbank, Friese Front, Voordelta en de Noordzeekustzone van de Hondsbossche Zeewering tot Rottumeroog. Hierna volgen de zoutwatergetijdengebieden (Waddenzee en Deltagebied), de afgesloten zeearmen (Lauwersmeer, IJsselmeer, Randmeren), de zeekelegebieden (o.a. Oostvaardersplassen) en de duingebieden.

De bespreking van de 49 gebieden volgt een duidelijke opbouw. Na een korte kenschets en een beschrijving van het landschap volgt een overzicht van de natuurwaarden van het gebied.

Op een kaartje is nauwkeurig de begrenzing aangegeven. In een kader worden de habitattypen, de habitatsoorten en de belangrijkste broedvogelsoorten genoemd. Het geheel wordt ondersteund door uitstekende, instructieve foto's. Om de kwaliteit van de tekst te kunnen beoordelen ga je natuurlijk naar een paragraaf waarin een bekend gebied aan bod komt. In dit geval kiezen we voor de Coepelduynen waarvoor in dit boek twee pagina's beschikbaar zijn. De bijgevoegde kaart is zeer nauwkeurig en laat bijvoorbeeld zien dat de 'kuil' aan de Boerhaaveweg ook tot het reservaat behoort. Dat dit duingebied vooral van belang is door de goed ontwikkelde vegetatie van het zeedorpenlandschap komt in de tekst duidelijk naar voren. Hierbij worden ook bijzondere mossen genoemd. Helaas is de beschrijving van de broedvogelstand niet up-to-date, hoewel in de literatuurlijst wel onze Natuurgids uit het jaar 2000 wordt genoemd. In dat boek is bijvoorbeeld te lezen dat Veldleeuwerik en Wulp hier niet meer broeden en dat de Tapuit nagenoeg verdwenen is. In het hier besproken boek krijgt de lezer te horen dat hier nog flinke populaties van de genoemde soorten aanwezig zijn. Vermoedelijk zullen er ook in de andere paragrafen wel dergelijke slordigheden te vinden zijn. Dat neemt echter niet weg dat de schrijvers er in geslaagd zijn een belangrijk naslagwerk te produceren, waaruit nadrukkelijk naar voren komt dat de natuur in ons kleine landje er in Europees verband echt toe doet.

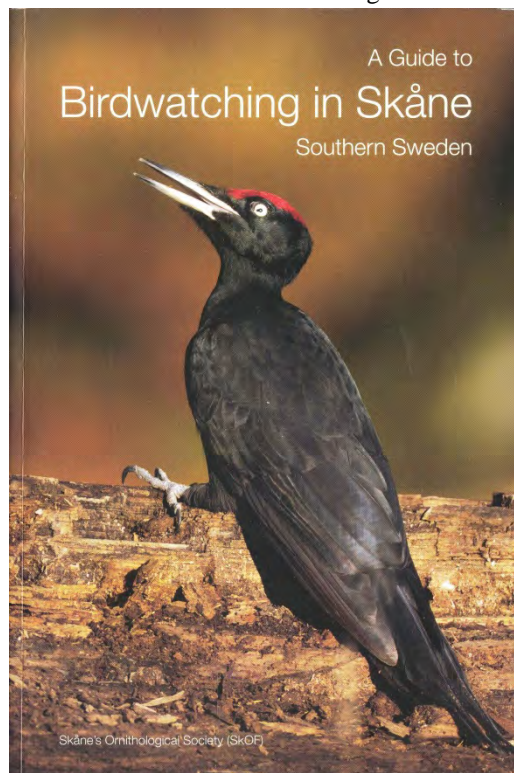
Lennart Karlsson 2004. *Wings over Falsterbo*. Uitgegeven door Falsterbo Bird Observatory., Falsterbo, Zweden. 181 pagina's. Prijs €45.

Voor veel vogelaars is Falsterbo een begrip. Nergens in NW-Europa zijn in het najaar zoveel trekkende roofvogels te zien als hier. Bij een beetje tegenwind blijven veel vogels zo lang mogelijk boven land vliegen. Hierdoor komen duizenden roofvogels boven het meest zuidwestelijke puntje van Zweden terecht. Van hieruit steken ze de Oostzee over naar Denemarken. Van eind augustus tot begin november zijn er dagelijks tientallen tot honderden Sperwers te zien. Rond 1 september gaat het vooral om Wespendienven en in de loop van september en begin oktober trekken duizenden Buizerds over. Behalve roofvogels passeren hier ook vele duizenden kwikstaarten, piepers, vinken, lijsters, duiven en kraaien.

Falsterbo is niet alleen bij de Zweedse vogelaars populair, maar ook bij Denen, Duitsers en (veel) Nederlanders. Ook vanuit onze vereniging is diverse keren een reisje naar dit bijzondere punt georganiseerd. In 1992 verscheen het eerste boekje over Falsterbo, zowel in een Zweedse als een Engelse uitgave. In 2004 verscheen een sterk verbeterde en uitgebreide herdruk, wederom in een Zweedse en Engelse editie. Helaas is de herdruk van 2011 voorlopig alleen in het Zweeds gepubliceerd.

Het hier besproken boek is aangeschaft voor allen die eens naar dit bijzondere plekje van Zweden willen gaan. Het geeft in overzichtelijke kaartjes aan waar de beste plekken liggen.

Duidelijke grafiekjes geven aan in welke weken van het najaar de diverse soorten verwacht mogen worden. Ook het ringwerk in het bosje bij de vuurtoren krijgt veel aandacht. Is er vanwege ongunstige weersomstandigheden geen trek, dan geeft het boek mooie routes in het achterland om daar naar vogels te gaan kijken. Zo is het mogelijk om op betrekkelijke korte afstand van Falsterbo Zeearend, Visarend, Steenarend en Rode Wouw te zien..

Ben je nog nooit in Falsterbo geweest, kom dit boek dan eens lenen. Grote kans dat je plannen gaat maken om daar in het najaar eens een paar dagen heen te gaan!

Arne Ohlsson 2008. *A guide to Birdwatching in Skåne, Southern Sweden*. Uitgegeven door SkOF, Lund, Zweden. 192 pagina's. Prijs €25.

De zuidelijkste provincie van Zweden, Skåne geheten, voldoet in het geheel niet aan het beeld dat veel vakantiegangers van Zweden hebben als het land van de eeuwig zingende bossen. Het landschap, zeker het meest zuidelijke deel, doet sterk aan Denemarken denken. De Denen zijn hier dan ook eeuwenlang de baas geweest. Golvende akkers met graan en suikerbieten worden afgewisseld door bossen waarin veel loofhout te vinden is. In de laagten liggen meren met moerassige oeverzones. De kuststrook is bijzonder afwisselend met duinen, grindstranden en lage rotskusten. Naar het noorden liggen de grotere dennebossen. Het zal niet verbazen dat Skåne een gevarieerde vogelbevolking heeft. Een reis naar Falsterbo of Öland kan uitstekend gecombineerd worden met een verkenningstocht door dit deel van Zweden.

De bekendste vogel van Skåne is toch wel de Rode Wouw. Overal in Europa neemt deze soort af, maar hier neemt deze fraaie roofvogel opvallend toe waarbij het broedgebied zich steeds verder naar het noorden uitbreidt. Een deel van de populatie trekt over Falsterbo zuidwaarts (dit jaar al meer dan 2500 ex.), maar honderden wouwen blijven ook in Zweden overwinteren. Bijzonder is ook de kleine populatie Steenarenden die hier in loofbomen broedt. Voor Nederlanders zijn ook de zuidelijkste naaldbossen van Zweden, nog net in Skåne gelegen, interessant. Hier zijn soorten als Dwerguil, Ruigpootuil, Auerhoen en Hazelhoen te vinden.

Het boek is fraai vormgegeven. Van alle gebieden zijn behalve goede foto's ook uitstekende kaartjes opgenomen met daarop aangegeven de parkeerplaatsen (in Zweden altijd met een informatiebord en een WC) en de beste uitzichtpunten. Echt een boek dat uitnodigt wat langer in Zuid-Zweden rond te kijken!